

Sčítání lidu 1921 - 2001

Jednotlivá sčítání lidu proběhla v letech 1921, 1930, 1950, 1961, 1970, 1980, 1991 a 2001. Pozoruhodné jsou definice národností pro účely těchto sčítání – ne pokaždé byla národnost a její příslušnost k ní definovaná stejně. Při prvním samostatném sčítání v roce 1921 byla národnost definována jako kmenová příslušnost, jejímž hlavním vnějším znakem je zpravidla mateřský jazyk – zjišťovala se však "přímým svobodným přiznáním každého přítomného obyvatele, staršího 14 let a přičetného". Nepřipouštěl se zápis více národností, ani uvádění příslušnosti k území.

Sčítání v roce 1930 zjišťovalo národnost nepřímo podle mateřského jazyka. Odlišnou národnost – v porovnání s mateřským jazykem – bylo možno uvést pouze v případech, kdy respondent nemluvil mateřským jazykem ani v rodině ani v domácnosti. Sčítání v letech 1950 a 1961 definovalo národnost jako příslušnost k národu, s jehož kulturním a pracovním společenstvím je sčítaná osoba vnitřně spjata a k němuž se hlásí. V letech 1970, 1980 a 1991 se národností rozuměla příslušnost k národu nebo k národnosti, přičemž bylo ponecháno každému, aby národnost zapsal podle svého vnitřního přesvědčení. V letech 1970 a 1980 bylo možné si vybrat z nabídnutých možností. V roce 2001 byl údaj o národnosti ponechán každému na vlastním rozhodnutí.

Struktura obyvatelstva v letech 1921 až 2001 (v%) – nejpočetnější menšiny.

Rok sčítání	česká	slovenská	polská	maďarská	německá	ostatní
1921	67,6	0,2	1	0,1	30,6	0,6
1930	68,4	0,4	0,9	0,1	29,5	0,7
1950	93,8	2,9	0,8	0,1	1,8	0,6
1961	94,3	2,9	0,7	0,2	1,4	0,6
1970	94,5	3,3	0,7	0,2	0,8	0,5
1980	94,6	3,5	0,6	0,2	0,6	0,5
1991	94,8	3,1	0,6	0,2	0,5	0,9
2001	94,2	1,9	0,5	0,1	0,4	2,8

Zdroj: www.vlada.cz, dne 15.3.2005

Údaje o složení obyvatel při posledním sčítání lidu v roce 2001:

Národnost	2001			
	absolutně	v %	z toho dlouhodobý pobyt	
			absolutně	v %
Obyvatelstvo celkem	10 230 060	100,0	69 654	0,7
česká	9 249 777	90,4	1 269	0,0
moravská	380 474	3,7	96	0,0
slezská	10 878	0,1	1	0,0
slovenská	193 190	1,9	10 967	5,7
polská	51 968	0,5	3 366	6,5
německá	39 106	0,4	1 377	3,5
romská	11 746	0,1	59	0,5
maďarská	14 672	0,1	827	5,6
ukrajinská	22 112	0,2	11 876	53,7
ruská	12 369	0,1	6 322	51,1
rusínská	1 106	0,0	55	5,0
bulharská	4 363	0,0	1 384	31,7
rumunská	1 238	0,0	333	26,9
řecká	3 219	0,0	319	9,9
vietnamská	17 462	0,2	11 876	68,0
albánská	690	0,0	390	56,5
chorvatská	1 585	0,0	392	24,7
srbská	1 801	0,0	712	39,5
ostatní + dvojí	39 477	0,4	13 136	51,2
nezjištěno	172 827	1,7	5 075	2,9

Zdroj: Český statistický úřad, Praha 1991, 2001

Obyvatelstvo ČR podle národnosti

Definitivní výsledky sčítání lidu, domů a bytů 2001 a 1991

Při uvedených sčítáních lidu nebylo povinné vyplnění kolonky „národnost“ na sčítacím listu, proto lze předpokládat, že mnoho osob svou národnostní identitu nedeclarovalo. Významné je, že údaje v tabulce zachycují přihlášení se k jiné než české národnosti v rozhodnou dobu sčítání, a to jak u občanů ČR, tak cizinců. Tyto osoby se pak promítají též v údajích o obyvatelstvu ČR podle státního občanství.

Údaje o obyvatelstvu ČR podle národnosti, podobně jako jiné demografické informační soubory, slouží pro potřeby národnostně menšinové politiky jen jako orientační ukazatel. Svědčí o tom zjevně poddimenzované údaje o romské národnosti. Avšak na poddimenzované údaje ze sčítání lidu o počtu příslušníků jednotlivých národnostních menšiny poukazují zástupci všech národnostních menšin.

Národnost	2001				1991		INDEX 2001/1991 v %
	absolutně	v %	z toho dlouhodobý pobyt		absolutně	v %	
			absolutně	v %			
Obyvatelstvo celkem	10 230 060	100,0	69 654	0,7	10 302 215	100,0	99,3
česká	9 249 777	90,4	1 269	0,0	8 363 768	81,2	110,6
moravská	380 474	3,7	96	0,0	1 362 313	13,2	27,9
slezská	10 878	0,1	1	0,0	44 446	0,4	24,4
slovenská	193 190	1,9	10 967	5,7	314 877	3,1	61,4
polská	51 968	0,5	3 366	6,5	59 383	0,6	80,5
německá	39 106	0,4	1 377	3,5	48 556	0,5	87,5
romská	11 746	0,1	59	0,5	32 903	0,3	35,7
maďarská	14 672	0,1	827	5,6	19 932	0,2	73,6
ukrajinská	22 112	0,2	11 876	53,7	8 220	0,1	269
ruská	12 369	0,1	6 322	51,1	5 062	0,0	244,3
rusínská	1 106	0,0	55	5,0	1 926	0,0	57,4
bulharská	4 363	0,0	1 384	31,7	3 487	0,0	125,1
rumunská	1 238	0,0	333	26,9	1 034	0,0	119,7
řecká	3 219	0,0	319	9,9	3 379	0,0	95,3
vietnamská	17 462	0,2	11 876	68,0	421	0,0	⁴ 147,7
albánská	690	0,0	390	56,5	-	-	-
chorvatská	1 585	0,0	392	24,7	-	-	-

srbská	1 801	0,0	712	39,5	-	-	-
ostatní + dvojí	39 477	0,4	13 136	51,2	9 860	0,1	400,4
nezjištěno	172 827	1,7	5 075	2,9	22 017	0,2	785

Zdroj: Český statistický úřad, Praha 1991, 2001